

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВІННИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МИХАЙЛА КОЦЮБІНСЬКОГО**

**ФАКУЛЬТЕТ ПРАВА, ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА
АДМІНІСТРУВАННЯ**

КАФЕДРА ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

«Етика державного службовця, як засіб запобігання та протидії корупції»

Використання чужих ідей, результатів і текстів мають
посилання на відповідне джерело _____ **Пантелєєва О. В.**

Здобувачки 4 курсу 4АПУА групи
Освітньої програми 281 Публічне управління та
адміністрування
Спеціальності 281 Публічне управління та
адміністрування
Галузі знань 281 Публічне управління та
адміністрування
Ступеня вищої освіти бакалавр
Пантелєєвої Олени Володимирівни

Науковий керівник:

кандидат економічних наук, заступник
декана з навчальної роботи, старший викладач
Зубар І. В.

Розширена шкала _____

Кількість балів: _____ Оцінка: ECTS _____

Голова комісії _____
(підпис) (ініціали, прізвище)

Члени комісії _____
(підпис) (ініціали, прізвище)

_____ (підпис) (ініціали, прізвище)

_____ (підпис) (ініціали, прізвище)

м. Вінниця – 2024 рік

Анотація

Пантелесєва О.В. «Етика державного службовця, як засіб запобігання та протидії корупції»

Спеціальність 281 Публічне управління та адміністрування.

Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, м. Вінниця, 2024 рік.

Кваліфікаційна робота присвячена вивченню актуального науково-теоретичного завдання – запобігання та протидії корупції, а саме, як це можливо зробити за допомогою етики державного службовця. Дослідження базується на проведенні аналізу наукових та теоретичних даних, розміщених у спеціальних джерелах та публічних базах даних. Робота складається з трьох розділів.

В першому розділі розглядається вивчення теоретичних основ етики публічного службовця. Проаналізовано сутність та специфіку професійної етики, розглянуто особливості професійної діяльності публічного службовця та принципи поведінки публічного службовця. В результаті цього визначено, що професійна етика є важливою складовою сучасного суспільства. Для визначення рівня професійної компетентності державного службовця необхідно оцінити його особисті та професійні моральні якості, дотримання професійно-етичних принципів, стандартів і правил поведінки.

В другому розділі розглядається місце етики публічного службовця у системі запобігання та протидії корупції. Визначено поняття та сутність корупції в діяльності публічних службовців, розглянуто корупційні ризики в діяльності державних службовців, проаналізовано нормативно-правове регулювання етичних стандартів публічних службовців в Україні. Відбулося дослідження поняття корупції, а саме, як різні науковці обґрунтовують поняття корупції. Розглянуто та здійснено аналіз Закону України «Про запобігання та протидію корупції». В результаті, зрозуміло, що для ефективного запобігання та протидії корупції необхідно вжити комплекс заходів, спрямованих на виявлення та усунення корупційних ризиків, а також на зміцнення етики та прозорості в діяльності державних службовців.

В третьому розділі досліджено перспективи удосконалення системи

запобігання та протидії корупції в публічній службі України. Розглянуто етику публічного службовця як засіб запобігання та протидії корупції у країнах ЄС. Описано морально-етичні заходи для зменшення проявів корупції у діяльності публічних службовців в Україні. Доведено важливість підвищення кваліфікації публічних службовців у напрямку запобігання та протидії корупції. Підтверджено, що необхідні ефективні шляхи зниження рівня корупції, а також усунення причин корупції та сприятливого ґрунту, на якому вона процвітає. Запропоновані типові професійні програми та програми короткострокових навчальних семінарів для державних службовців і посадових осіб місцевого самоврядування у сфері запобігання і протидії корупції в органах державної влади та органах місцевого самоврядування, а також рекомендація методичних посібників, які підлягають розгляду та затвердженню Національного агентства України з питань державної служби.

Ключові слова: державне управління, публічне управління, етика, службовець, корупція, протидія, запобігання, функції, адміністрування, принципи, закони, конвенції, органи місцевого самоврядування, посадові особи.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	5
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ЕТИКИ ПУБЛІЧНОГО СЛУЖБОВЦЯ..	7
1.1. Сутність та специфіка професійної етики.....	7
1.2. Особливості професійної діяльності публічного службовця.....	16
1.3. Принципи поведінки публічного службовця.....	26
РОЗДІЛ 2. МІСЦЕ ЕТИКИ ПУБЛІЧНОГО СЛУЖБОВЦЯ У СИСТЕМІ	
ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ.....	35
2.1. Поняття та сутність корупції в діяльності публічних службовців.....	35
2.2. Корупційні ризики в діяльності державних службовців.....	43
2.3. Нормативно-правове регулювання етичних стандартів поведінки публічних службовців в Україні.....	48
РОЗДІЛ 3. ПЕРСПЕКТИВИ УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ ЗАПОБІГАННЯ	
ТА ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ В ПУБЛІЧНІЙ СЛУЖБІ УКРАЇНИ.....	61
3.1. Етика публічного службовця як засіб запобігання та протидії корупції у країнах ЄС.....	61
3.2. Морально-етичні заходи для зменшення проявів корупції у діяльності публічних службовців в Україні.....	68
3.3. Підвищення кваліфікації публічних службовців у напрямку запобігання та протидії корупції.....	74
ВИСНОВКИ.....	77
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	83

ВСТУП

Актуальність теми. Рівень довіри до публічних інституцій, зацікавленість публічної адміністрації у створенні демократичної держави, застосування гуманітарних принципів, соціальної справедливості, прозорості та прав людини щодо цінностей публічної адміністрації. Етика в суспільному житті має тенденцію до боротьби з корупцією. Етика на публічній службі є одним із засобів боротьби з корупцією. Корупція виникає тоді, коли державні службовці зловживають своїм становищем заради особистої вигоди, що завдає шкоди інтересам держави і суспільства. Корупція, як правило, пов'язана з незаконною поведінкою, це включає в себе хабарі, платежі і підкупам державних чиновників, політиків і державних службовців. Для запобігання цьому явищу в державному управлінні необхідно вживати різних заходів, особливо етичної боротьби з корупцією.

Однак етика державної служби не зосереджена лише на боротьбі з корупцією, а охоплює всі аспекти, що впливають на професійне життя державних службовців. Важливим аспектом етичного життя професійної організації, що розглядається в етиці державної служби, є ставлення професійної організації та кожного її фахівця до суспільства в цілому та його інтересів, а також визначення моральних якостей особистості представника державної служби, що забезпечує найкраще виконання державними службовцями своїх обов'язків.

Таким чином, постановка питання про розгляд етики публічного службовця як засобі запобігання корупції вимагає доволі детальної уваги. Багато науковців цікавилися визначенням тенденцій у боротьбі з корупцією, в тому числі проблемами подолання корупції та морально-ідеологічними тенденціями.

Однак наразі відсутні комплексні дослідження, необхідні для розробки цілісної системи запобігання та протидії корупції в публічних установах в рамках реформування системи державного управління. Тому існує нагальна потреба в оновленні науково-методичного забезпечення цієї проблематики в частині розробки морально-етичної складової національної антикорупційної політики.

Метою цієї роботи є визначення місця і ролі етики публічних службовців у боротьбі з корупцією в Україні та розробка заходів щодо запобігання і протидії корупції.

Виходячи з мети дослідження, були визначені наступні **завдання**:

- визначити сутність та специфіку професійної етики;
- визначити особливості професійної діяльності публічного службовця;
- розглянути принципи поведінки публічного службовця;
- проаналізувати поняття та сутність корупції в діяльності публічних службовців;
- визначити корупційні ризики в діяльності державних службовців;
- розглянути нормативно-правове регулювання етичних стандартів поведінки публічних службовців в Україні;
- зробити аналіз Етики публічного службовця як засіб запобігання та протидії корупції у країнах ЄС;
- визначити морально-етичні заходи для зменшення проявів корупції у діяльності публічних службовців в Україні;
- дослідити підвищення кваліфікації публічних службовців у напрямку запобігання та протидії корупції.

Об'єктом етика державних службовців як засіб запобігання корупції.

Предметом морально-етичні засоби зниження рівня корупції в Україні.

Для вирішення завдань, визначених під час дослідження, було використано **такі методи**:

- загальнонауковий метод: аналіз і синтез (для обґрунтування теоретичних положень і практичних рекомендацій);
- системний та інтегративний підхід;
- аналітичні методи: традиційні методи та прийоми економічного аналізу: таблиці (для проведення розрахунків та представлення конкретних результатів дослідження), графіки (для побудови діаграм), індекси, методи експертних оцінок та вибіркового аналізу.

Інформаційну базу дослідження становлять вітчизняні та зарубіжні наукові праці (монографії, брошури, статті, автореферати дисертацій, дисертації, наукові монографії), журнали та довідники міжнародних організацій, інтернет-ресурси.

Структура роботи: Кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел.

самоврядування», а також на загальних вимогах до поведінки таких осіб, викладених у Законі України «Про запобігання корупції». При вступі на державну службу або службу в органи місцевого самоврядування необхідно ознайомитися із зазначеними вище загальними правилами. Запис про таке ознайомлення вноситься до особової справи державного службовця чи посадової особи місцевого самоврядування.

2. Спеціалізація управління є передумовою підвищення конкурентоспроможності держави в епоху деіндустріалізації та забезпечення довіри громадянського суспільства до державних інститутів. Семантичний аналіз терміну «державна служба» дозволяє виявити відмінності між цими двома категоріями на додаток до державних послуг, які надаються посадовими особами місцевого самоврядування в межах окремих органів місцевого самоврядування.

Спеціалізація - це динамічний процес, в якому держслужбовці можуть набувати необхідних знань і об'єктивних і суб'єктивних навичок, необхідних для здійснення професійної діяльності, що вимагає належного розвитку. Таким чином, в науковій інтерпретації спеціалізації переважає поведінковий підхід, який акцентує увагу на розвитку людини, яка повністю опанувала навичками, знаннями і вміннями, необхідними для певних видів діяльності, тобто фахівцями. Спеціалізація державних службовців - це динамічний процес, який займає багато часу і проходить кілька етапів, кожен з яких може посилити або змінити досягнутий рівень професіоналізму.

Експертиза впливає на надійність і ефективність роботи. Професіоналізм впливає не тільки на індивідуальний авторитет, але і на ефективність роботи, вміння ділитися досвідом з оточуючими, вміння справлятися з нетиповими робочими ситуаціями. Підвищення кваліфікації працівників визначається індивідуальними здібностями, умовами праці, мотивацією та інтересом. Спеціалізація залежить від досвіду конкретної галузі, підготовки особистості, якості роботи працівника. Спеціалізація державного управління є важливим завданням держави на сучасному етапі розвитку, що здійснюється на рівні державного управління в Україні, для визначення напряму підготовки та підвищення кваліфікації державних службовців.

3. Державна служба - це робота державних службовців, яка є видом постійної професійної діяльності, пов'язаної із здійсненням повноважень щодо оплати за

рахунок національного (або місцевого) бюджету та виконання функцій національного або муніципалітету.

Національні служби як юридичні органи професійно виконують національні функції та діяльність (регулюють організацію та діяльність всіх державних службовців, що входять до структури висування або обрання) державного, регіонального або місцевого рівня, державних органів, муніципалітетів, органів державної влади та муніципалітетів.

Урядовці - це системні корпорації, які включають правові норми в різних правових сферах.

4. Корупція суперечить практиці демократичного суспільства, підриваючи основи легітимності, і є поширеним явищем, яке перешкоджає економічному зростанню та залучає внутрішні та іноземні інвестиції, а також порушує довіру суспільства до влади.

Корупція – це порушення прав людини, соціальна нерівність, що викликає соціальну напруженість, перешкоджає економічному розвитку і загрожує національній безпеці. Тому вердикт корупції як поширеного соціального явища - внутрішня місія країни.

5. Корупція є серйозною загрозою для розвитку всіх країн. Це негативно впливає на довіру громадян до економіки, правосуддя та органів державної влади.

З метою ефективного запобігання та протидії корупції необхідно взяти низку заходів для виявлення та усунення ризику корупції, а також посилення етики та прозорості діяльності держслужбовців.

6. Для більш ефективного застосування етико-правових засад в антикорупційній діяльності органів публічної влади необхідно:

- розрізняючи дві форми правового виховання публічних службовців: антикорупційне виховання та антикорупційну пропаганду (цілеспрямована діяльність, спрямована на формування високого рівня правосвідомості та правової культури громадян);

- публічний осуд осіб, які вчиняють корупційні правопорушення.

Організація публічних інформаційних заходів (слухань, семінарів, круглих

столів, конференцій) з питань протидії корупції.

7. Досвід інших країн дозволяє визначити основні характеристики етичної освіти для державних службовців, а саме диференціацію чітких визначень та розподілів освітніх цілей, аналіз існуючих етичних питань та ефективність етичної освіти державних службовців. Розвитку етичної освіти сприяє оцінка ефективності навчання та етичного рівня державних службовців та існування державних органів, які координують виконання навчання, різних форм державних службовців та методів навчання, етичних курсів тощо. Однак деякі аспекти етичної освіти спрямовані на впровадження в Україні, але як перший крок було б корисно уточнити роль безперервної національної структури в організації етичної освіти та розробити стандартизований навчальний план; другий крок - створити національний орган, відповідальний за організацію етичної освіти, а також розробити та впровадити методи оцінки якості етичної освіти.

8. Основні зміни в законодавстві щодо запобігання корупції в державному секторі повинні супроводжуватися правовими нормами щодо професійної етики державних службовців, реформами національної кадрової політики та вдосконаленням законів про відповідальність за корупційні злочини.

Реформування законів про державні послуги та муніципалітети вимагає вивчення загальних принципів державних послуг та муніципалітетів; визначення принципів надання державних послуг та умов надання послуг; визначення концептуальних інструментів, особливо «державні послуги» і «державні службовці». Чітке пояснення значення терміна є, пізніше використовується в чинних законах і практиках; рішення про правовий статус державних службовців: його складовими є: обов'язки та права державних службовців; обмін інформацією між органами місцевого самоврядування; право на доступ до інформації та освіти.

Крім того, держава має бути зацікавлена у зміні кадрової політики для створення відповідних термінів надання послуг та вдосконалення системи фінансової підтримки урядовців. Наприклад, майбутні чиновники не повинні розглядати своє призначення як можливість проявити себе і отримати місце для заробітку.

9. Регіональна система професійного розвитку має бути реструктуризована

шляхом створення компетентних інституцій для підготовки державних службовців у кожному регіоні, наприклад, так, як це зараз відбувається у випадку з підготовкою вчителів.

У більш загальних рисах, це:

1. Публічні службовці не мають права представляти інтереси окремих професійних чи соціальних груп та організацій, вони повинні бути незалежними від їхнього впливу.

2. Публічний службовець не може бути засуджений за будь-яку особисту зацікавленість, що створює або може створити конфлікт інтересів при виконанні ним своїх обов'язків.

3. Про підбурювання іншої особи до вчинення корупційного правопорушення державний службовець зобов'язаний повідомити представника роботодавця, прокурора або інший державний орган.

4. Державні службовці зобов'язані подавати відомості про свої доходи, майно і зобов'язання майнового характеру відповідно до чинного законодавства України.

5. Державні службовці зобов'язані вживати заходів щодо боротьби з корупцією та запобігання їй у порядку, встановленому законодавством України.

6. Державні службовці не можуть одержувати винагороду від фізичних або юридичних осіб у зв'язку з виконанням своїх посадових обов'язків.

Таким чином, враховуючи багатогранність антикорупційної діяльності органів публічної влади, необхідно забезпечити, щоб на службу в органи публічної влади потрапляли громадяни, які мають необхідну професійну освіту, досвід, навички та вміння для виконання конкретних завдань, визначених місією та функціями органів публічної влади, а також громадяни, які мають якісні характеристики особи з високим моральним та освітнім рівнем, яка є прикладом правомірної поведінки.

Отже, можна зробити висновок, що реформи, які впроваджуються в публічному секторі, призводять до кардинальних змін в державному управлінні та забезпечують появу нових етичних та правових елементів в антикорупційній діяльності органів публічної влади.

Реалізація цих заходів є вкрай необхідною через суперечливе ставлення до

корупції в суспільній свідомості українського народу: через низький рівень розуміння деструктивного впливу цього явища на розвиток суспільства корупція набула в масовій свідомості населення статусу легальної практики. Як наслідок, уся система державного управління опинилася перед необхідністю вирішення проблем, пов'язаних із запровадженням та культивуванням етичних і правових стандартів як у діяльності чиновників, так і в повсякденному житті громадян.

Тому, незважаючи на позитивну тенденцію в реалізації державної політики у сфері протидії корупції, необхідним є здійснення системних заходів у цій сфері.

Список використаних джерел

1. Етика: навч. посіб. / В.О. Лозового та ін. ; за ред. проф. В.О. Лозового. Київ : Юрінком Інтер, 2007. 224 с.
2. Норми та стандарти поведінки державних службовців: методичні матеріали / Харківська обл. держ. адміністрація. Харків, 2020. URL:https://kharkivoda.gov.ua/content/documents/1044/104311/Attaches/etichna_povedinka.pdf. (дата звернення: 01.04.2024).

3. Професійна етика. Норми професійних ділових відносин : навч. матеріали онлайн. URL:

http://pidruchniki.com/10280405/menedzhment/profesiyna_etika_normi_profesiynih_dilovih_vidnosin (дата звернення: 10.04.2024).

4. Чайка Г.Л. Культура ділового спілкування менеджера : навч. посіб. Київ : Знання, 2005. 442 с.

5. Котович Г.В. Етика державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування. Публічне управління та адміністрування : автореф. роботи магістра публ. упр. : Спец.: 281. Миколаїв, 2019. URL: <https://krs.chmnu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789> (дата звернення: 10.04.2024)

6. Войтенко А.Б., Якобчук В.П., Пугачова Н.С. Професійна етика державного службовця в контексті ефективності публічного управління. Державне управління: вдосконалення та розвиток. URL: http://www.dy.nauka.com.ua/pdf/2_2020/38.pdf. (дата звернення: 10.04.2024).

7. Даниленко Ю.С. Стан правового регулювання етики поведінки державних службовців в Україні. Вісник Чернівецького факультету : зб. наук. праць НУ «ОЮА». Чернівці, 2015. № 4. С. 66–78.

8. Яремін І.І. Аспекти етичних правил поведінки публічних службовців : навч.-метод. посіб. Івано-Франківськ : ІФОЦППК, 2016. 68 с.

9. Мельников В. П. Державна служба в Україні: Історичний досвід. Київ : РАГС, 2010. 389 с.

10. Загальні правила етичної поведінки державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування : затв. Наказом Національного агентства України з питань державної служби 05 серпня 2016 р. № 158. Офіційний вісник України. 2016. №74. Ст. 2493

11. Даниленко Ю.С. Стан правового регулювання етики поведінки державних службовців в Україні. Вісник Чернівецького факультету : зб. наук. праць НУ «ОЮА». Чернівці, 2015. № 4. С. 66–78.

12. Янюк Н.В. Актуальні проблеми у регулюванні питань професійної етики публічних службовців. Вісник Львівського університету. Серія: Юридична. Львів,

2014. Вип. 59. С. 194–199

13. Василевська Т.Е. Етика державних службовців і запобігання конфлікту інтересів : навч.- метод. матеріали / уклад. О.М. Руденко. Київ : НАДУ, 2013. 76 с

14. Битяк Ю.П. Державна служба в Україні: організаційно-правові засади : монографія. Харків : Право, 2005. 304 с.

15. Серьогін С.М. Мета, завдання та функції державної служби. Аспекти публічного управління. 2013. № 1 (1). Вересень. С. 58–65

16. Витко Т.Ю. Службова кар'єра державних службовців в Україні : навч.- метод. посіб. Івано-Франківськ : ІФОЦППК, 2016. 56 с

17. Державна служба : підручник : у 2 т. / Нац. акад. держ. упр. при Президентові України ; редкол. : Ю.В. Ковбасюк (голова) та ін. Київ ; Одеса : НАДУ, 2012. Т. 1. 372 с.

18. Комунікативна компетентність державних службовців як елемент модернізації системи державної служби / Івано-Франківський центр науки, інновацій та інформатизації. Івано-Франківськ, 2012. 154 с

19. Тимченко Н.С. Формування професійно-етичних якостей майбутніх службовців-митників : автореф. дис. ... на здобуття наукового ступеня канд. пед. наук : 13.00.04 ; Центр. ін-т післядиплом. пед. освіти АПН України. Київ, 2003. 20 с

20. Феленчак Ю. Б. «Поняття про професійну етику». Львів - 2018. URL: <http://repository.ldufk.edu.ua:8080/bitstream/34606048/19511/1/.pdf>

21. Василевська Т. Е. Етика державних службовців і запобігання конфлікту інтересів : навч.-метод. матеріали / Т. Е. Василевська ; уклад. О. М. Руденко. – К. : НАДУ, 2013. – 76 с.

22. Панейко Ю. Наука адміністрації й адміністративного права (загальна частина). Т. 1. URL: <https://diasporiana.org.ua/miscellaneous/15435-paneyko-yu-nauka-administratsiyiadministrativnogo-prava-zagalnachastina-t-1/> (дата звернення: 02.12.2023).

23. Про державну службу : Закон України від 10 грудня 2015 р. № 889-VIII / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19#Text> (дата звернення: 11.10.2023).

24. Про затвердження Програми кадрового забезпечення державної служби та Програми роботи з керівниками державних підприємств, установ і організацій. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1035/95#Text>

25. Васильєва О., Васильєва Н. Формування системи понять щодо професіоналізації публічної служби в Україні. URL: <http://www.investplan.com.ua/?op=1&z=6125&i=13> (дата звернення: 13.11.2023)

26. Лапшина В. Професіоналізація: сутність та структура поняття. URL: https://ukr-socium.org.ua/wp-content/uploads/2005/04/54-58__no-2-3__vol-7__2005__UKR.pdf (дата звернення: 15. 10. 2023).

27. Соціологія : навч. Посібник// І. Танчин. Вид-во: Українська академія друкарства: Львів, 2005 С. 360

28. Енциклопедичний словник з державного управління/ за ред. Ю. Ковбасюка, В. Трощинського, Ю. Сурміна. Київ : НАДУ, 2010. 820 с.

29. Енциклопедія державного управління: у 8 т. Київ : НАДУ, 2011. Т. 6: Державна служба, 2011. 524 с.

30. Колісніченко Н., Стойкова Г. Особливості професіоналізації державних службовців: етапи, стадії, підходи. URL: <https://goo.gl/fdtQ9J> (дата звернення: 07. 11. 2023).

31. Оболенський О. Професіоналізація державної служби та служби в органах місцевого самоврядування. Вісник державної служби України. 2005. № 1. С. 20–27. М.

32. Севтунов М. Ефективність розвитку професіоналізму службовця місцевого самоврядування як складник успішного просування по службі. URL: <http://www.nbu.gov.ua/ejournals/DeVu/2008-1/doc/3> (дата звернення: 18. 11. 2023)

33. Гусак І. Шлях до професіоналізму на державній службі. URL: http://lvivacademy.com/vidavnitstvo_1/visnik9/fail/Gusak.pdf (дата звернення: 07.11.2023).

34. Антонова Л., Козлова Л. Професіоналізація державних службовців та службовців органів місцевого самоврядування як напрям реалізації теорії лідерства в публічному управлінні. URL: http://www.dy.nayka.com.ua/pdf/1_2020/6.pdf (дата

звернення: 12. 10. 2023)

35. Алюшина Н. Політика сталого розвитку неможлива без професіоналізації публічної служби. URL: <https://nads.gov.ua/news/nataliya-alyushina-politika-stalogo-rozvitku-nemozhlivabez-profesionalizaciyipublichnoyi-sluzhbi> (дата звернення: 12. 10. 2023)

36. Дубенко С.Д. Державна служба і державні службовці в Україні: Навч.-метод. посіб. / За заг. ред. Н.Р. Нижник. – К.: Ін-Юре, 1999. – 244 с.

37. Заброда Д. Г. Сучасні підходи до розуміння сутності корупції / Д. Г. Заброда // Науковий вісник Юридичної академії Міністерства внутрішніх справ. – 2005. – № 3 (22). – С. 271-279.

38. Конституція України // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>

39. Ващенко К. О. Професійна підготовка державних службовців: теорія, методологія, практика: монографія / К. Ващенко. – Івано Франківськ: Місто НВ, 2017. – 416 с.

40. Норми та стандарти поведінки державних службовців. Харків 2020, URL: https://kharkivoda.gov.ua/content/documents/1062/106133/Attaches/normi_ta_standarti_povedinki_derzhavnih_sluzhbovtiv..pdf

41. Закон України «Про запобігання корупції»// Відомості Верховної Ради. - 2014, № 49, ст.2056. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text>

42. Європейський досвід етизації державної служби та її актуальність для України. URL: http://www.irbis-nbu.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbu/cgiirbis_64.exe

43. Досвід країн Європейського Союзу та США. Інформаційна довідка, підготовлена Європейським інформаційно-дослідницьким центром на запит Комітету Верховної Ради України. URL: <https://infocenter.rada.gov.ua/uploads/documents/29069.pdf>

44. 3 Model Code of Conduct for Public Officials — <http://workspace.unpan.org/sites/internet/Documents/UNPAN038306.pdf>

45. United Nations Convention against Corruption. URL:

<https://www.unodc.org/unodc/en/treaties/CAC/>

46. Резолюція Генеральної Асамблеї ООН 51/59 від 12 грудня 1996 року), (International Code of Conduct for Public Officials. URL: <http://www.un.org/documents/ga/res/51/a51r059.htm>

47. КОРУПЦІЯ - ОДНА З НАЙАКТУАЛЬНІШИХ ПРОБЛЕМ СУЧАСНОСТІ
О. І. Васильєва, Н. В. Васильєва. URL: http://www.dy.nayka.com.ua/pdf/6_2019/3.pdf

48. Оксфордський словник URL: <https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/english/corruption?q=corruption>

49. Кембриджський словник. URL: <https://dictionary.cambridge.org/uk/dictionary/english/corruption>

50. Запобігання і протидія проявам корупції як елемент модернізації системи державної служби / Івано-Франківський центр науки, інновацій та інформатизації. – Івано-Франківськ: 2012. – с. – 237

51. Ірпінський юридичний часопис: науковий журнал. 2021. Вип. 1 (5); THE ESSENCE OF THE CONCEPT OF «CORRUPTION»: LEGAL AND DOCTRINAL ASPECTS, O. S. Bondarenko

52. ДІСВІ ПІДХОДИ ДО ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ В УКРАЇНІ, Харків, 2017 URL: https://univd.edu.ua/general/publishing/konf/16_06_2017/pdf/17.pdf

53. Варналій З. С. Вплив динаміки рівня корупції на динаміку економічного зростання: загальні тенденції та особливості для України / З. С. Варналій, Д. В. Нікитенко // Вісник Одеського національного університету. Серія : Економіка. - 2018. - Т. 23, Вип. 1. - С. 21-28. - URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vonu_econ_2018_23_1_6

54. Клітгаард, Роберт. Приборкання корупції / Р. Клітгаард ; пер. В.К. Горбатько. - Х. : Тарбут Лаам, 2006. - 244 с)

55. Закон України «Про державну службу». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19#Text>

56. Запобігання та протидія корупції, за редакцією професора Михненка А. М. Київ – 2013, URL: https://afu.kiev.ua/getfile.php?page_id=450&num=6

57. Корупційні ризики в діяльності державних службовців, URL:

https://loga.gov.ua/oda/about/aparat/counteraction-corruption/corruption/publication/korupciyni_riziki_v_diyalnosti_derzhavnih_sluzhbovciv

58. Про затвердження Загальних правил етичної поведінки державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1203-16#Text>

59. Загальні правила поведінки державного службовця. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1203-16#Text>

60. Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти корупції, URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_c16#Text

61. Загальні правила поведінки державного службовця та посадових осіб місцевого самоврядування, затверджено Наказом Національного агентства України з питань державної служби 05.08.2016 № 158, URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1203-16#Text>

62. Корупційні ризики в діяльності державних службовців: роз'яснення М-ва юстиції України від 12.04.2011 // БД «Законодавство України»/ВР України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0026323-11> (дата звернення: 05.04.2024)

63. Про затвердження Методології оцінювання корупційних ризиків у діяльності органів влади: рішення Нац. агентства з питань запобігання корупції від 02.12.2016 № 126 // БД «Законодавство України»/ВР України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1718-16> (дата звернення: 05.04.2024)

64. Битяк Ю. П. Державна служба в Україні: організаційно-правові засади : монографія. – Х. : Право, 2005. – С. 175.

65. Витко Т.Ю. Державна кадрова політика України: сутність, сучасний стан і перспективи розвитку / Т.Ю. Витко // Теорія та практика державного управління і місцевого самоврядування. - 2016. - №1. – URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ttpdu_2016_1_5

66. Гошовська В. Суспільно-демократичні цінності - основа формування еліти в державному управлінні : [навч.-метод. Матеріали] І В. Гошовська, І. Сурай ; уклад. Ю. Стрілецька. - К. : Національна академія державного управління при Президентові України, 2013. - 56 с. URL: http://www.academy.gov.ua/NMKD/library_nadu/

67. Ківалов С. В. Закон України про державну службу : наук.-практ. коментар/ С. В. Ківалов, Л. Р. Біла. – О. : Фенікс, 2007. – С. 36
68. Панфілова Т.О. Етика державного управління: методичні рекомендації. Львів: ЛРІДУ НАДУ, 2011. 44с
69. Закон України «Про запобігання корупції» Відомості Верховної Ради, 2014, № 49, ст.2056, URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text>
70. Енциклопедія державного управління: у 8 т. / Нац. акад. держ. упр. При Президентові України ; наук.-ред. колегія : Ю. В. Ковбасюк (голова) та ін. – Т. 5: Територіальне управління – Х. : Вид-во ХарПІ НАДУ «Магістр», 2011. – 408с.
71. Закон України від 10.12.2015 № 889-VIII "Про державну службу", URL: <https://tax.gov.ua/diyalnist-/zakonodavstvo-pro-diyalnis/zakoni-ukraini/72725.html>
72. Ethics Training for Public Officials. A study prepared by the OECD AntiCorruption Network for Eastern Europe and Central Asia (ACN) and SIGMA, a joint EU-OECD initiative, principally financed by the EU, in co-operation with the OECD Public Sector Integrity Network. OECD 2013. 76 с. URL:<https://www.oecd.org/corruption/acn/resources/EthicsTrainingforPublicOfficialsBrochureEN.pdf>.
73. The four system studies: legal and institutional infrastructure of ethical administration in Turkey report prepared by: Ugur OMURGONULSEN ShortTerm expert February 2009. URL: <https://rm.coe.int/16806eef50>
74. Human Resource Development and Training of Civil Servants in the Public Service of some ASEA Ncountries. URL: <http://caicachhanhchinh.gov.vn/Plus.aspx/en/News/71/0/109025/0/356>. АСЕАН
75. Дем'янчук В. А. Досвід реалізації антикорупційної політики в Польщі та Німеччині: уроки та застереження для України. Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е.О. Дідоренка. 2017. № 4(80). С. 151–158
76. Підбережник Н. П. Управлінські механізми запобігання та протидії корупції у країнах ЄС: досвід Польщі. Ефективність державного управління. 2013. № 6. С. 158–165
77. Korupcja w Polsce – proba analizy zjawiska : Raport Agencji Bezpieczenstwa

Wewnetrznego. URL: www.ceo.org.pl/binary/file.action?id=77345 (дата звернення 20.02.2024)

78. Communication from the Commission to the Council, the European Parliament and the European Economic and Social Committee on a comprehensive EU policy against corruption from 28.05.2003. URL:<https://eur1lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2003:0317:FIN:EN:PDF> (дата звернення 20.02.2024)

79. Korupcja i polityka antykorupcyjna : Raporty krajowe. URL:<http://www.batory.org.pl/ftp/program/przeciwkorupcji>. (дата звернення 20.02.2024)

80. Program zwalczania korupcji. Strategia antykorupcyjna. I etap wdrażania 2002–2004. Warszawa. 2002. 22 с.

81. Program zwalczania korupcji. Strategia antykorupcyjna. II etap wdrażania 2005–2009. Warszawa. 2005. 26 с.

82. Rządowy Program Przeciwdziałania Korupcji na lata 2014–2019. Warszawa. 2013. 28 p.

83. Досвід зарубіжних країн у боротьбі з корупцією. URL: <http://uspishnaukraina.com.ua/strategy/69/244.html> (дата звернення 20.02.2024)

84. Мельник О. Г. Міжнародний досвід запобігання та протидії корупції як вектор формування національної антикорупційної політики в Україні. Юридичний науковий електронний журнал. 2021. № 2. С. 32–35

85. Нонік В.В. Морально-етичні засоби зниження масштабності корупційних проявів в Україні / В.В.Нонік//Житомирський державний технологій EAST JOURNAL OF SECURITY STUDIES –2018. –№1(3). – С. 01–19 .

86. Дручек О. В. Науково–теоретичні основи протидії явищу корупції: проблеми вивчення та удосконалення [Текст] / О. В. Дручек // Форум права. – 2012. – № 1. – С. 275–280

87. Іванов О. «Контроль фінансових операцій публічних осіб як інструмент антикорупційної політики». Аналітична записка. (Відділ макроекономічного прогнозування та досліджень тіньової економіки Інституту стратегічних досліджень при Президентові України) - URL: <http://www.niss.gov.ua/articles/955>

88. Загальні правила поведінки державного службовця, затверджені наказом Головного управління державної служби України від 4 серпня 2010 року № 214. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1089-10>

89. Загальні правила поведінки державного службовця та посадових осіб місцевого самоврядування, затверджено Наказом Національного агентства України з питань державної служби 05.08.2016 № 158

90. Наказ Національного агентства України з питань державної служби від 26.11.2019 № 211-19 «Про затвердження Порядку організації підвищення кваліфікації державних службовців, голів місцевих державних адміністрацій, їх перших заступників та заступників, посадових осіб місцевого самоврядування». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0005-20#Text>

91. Про утворення державної установи «Всеукраїнський молодіжний центр» та внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України, постанова від 20 березня 2019 р. № 246 Київ, URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/246-2019-%D0%BF#Text>

92. Зубар І. В. , Яременко О. І. , Онищук Ю. В. Перспективи розвитку земельних відносин фермерських господарств в умовах децентралізації публічної влади в Україні. Вінниця: РВВ ВДПУ ім. М. Коцюбинського, 2021. 248 с.

93. Зубар І.В., Онищук Ю.В. Формування державної політики розвитку земельних відносин в Україні відповідно до концепції сталого розвитку, Публічне управління і право: історія, теорія, практика : збірник наукових праць; Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського. Вінниця: Друк, 2022. Вип. 2. С. 23-27

94. Онищук Ю.В., Зубар І.В. Закордонна міграція трудових ресурсів як перешкода сталому економічному розвитку України. Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики. 2018. №5. С.37-49

95. Зубар І. В., Онищук Ю. В. Практика ЄС у децентралізації публічної влади та перспективи її застосування в Україні. Публічне управління та митне адміністрування. № 1 (32). 2022. С. 41-45.